

Position Paper, Stichting ZZP Nederland

RTG over de uitvoering van de DBA

Commissie Financiën, Tweede Kamer der Staten-Generaal

De arbeidsmarkt is veranderd. Er is ander werk en mensen werken anders. Er is internet, thuiswerken, werk en zorg. Er is de ontwikkeling naar arbeidsdeling, waarbij bedrijven activiteiten uitbesteden. Steeds meer mensen kiezen ervoor om zelfstandig en onafhankelijk hun beroep uit te oefenen. Deze ge-emancipeerden worden gedreven door hun drang naar vrijheid en regie over tijd, werk en geld. Zij werken als deelnemer aan het economisch verkeer voor eigen rekening en risico. Zelfstandigen wensen niet langer te worden beschouwd als een soort van flexwerker en verdienen een eigen rechtspositie.

Bedrijven en instellingen, die als werkgever te maken hebben met toenemende financiële verplichtingen zoals bijvoorbeeld loondoorbetaling bij arbeidsongeschiktheid, kunnen soms niet de verleiding weerstaan om zich in te laten met schijnconstructies. Dat is nadelig voor het bedrijfsleven vanwege valse concurrentie, nadelig voor zelfstandigen vanwege imagoschade en nadelig voor werknemers vanwege een mogelijk verdringingseffect. De schaal waarop dit voorkomt, wordt echter overschat en de bestrijding daarvan mag het ondernemerschap van de grote groep bewust zelfstandig ondernemers niet belemmeren.

Wie onderscheid wil blijven maken tussen werknemers en zelfstandigen op basis van het verouderde arbeidsrecht, zal daar niet in slagen, dat is met de invoering van de DBA en modelcontracten intussen wel duidelijk geworden. De aanbevelingen van de Commissie Boot zullen evenmin leiden tot een werkbare oplossing. Wat zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers nodig hebben is rechtszekerheid op basis van een eigen wettelijke positie van zelfstandigen.

Al in 2010 heeft de SER in het rapport “De ZZP’er in Beeld” nadrukkelijk gepleit voor een wettelijke definitie van ondernemerschap. In de jaren daarna hebben belangenorganisaties en wetenschappers dit pleit steeds bevestigd. Nu de invoering van modelcontracten als onderscheidend instrument tegen schijnconstructies is mislukt en als gevolg daarvan op dit moment tienduizenden echte zelfstandigen zijn veroordeeld tot de payroll-constructie, vragen wij dringend uw aandacht voor de inhoud van het voorstel “Rechtspositie Zelfstandige Ondernemers”, dat ik graag mondeling wil toelichten tijdens het RTG.

Maarten Post,

Voorzitter Stichting ZZP Nederland

Voorstel Rechtspositie Zelfstandige Ondernemers

Uitgangspunten

- **Onderscheid verschillende modaliteiten op de arbeidsmarkt:**
werknemer, zelfstandige (1) en zelfstandige (2) met voor alle drie vormen een eenduidige wettelijke definitie.
- **Onderscheid op basis van**
 - De mate van onafhankelijkheid
 - De mate van bescherming (collectieve afdekking arbeidsrisico's)
 - De daaraan gekoppelde fiscale positie
- **Vier vormen van arbeidsrisico's**
 - Leegloop (geen werk/geen opdracht, geen inkomen)
 - Inkomensderving Arbeidsongeschiktheid
 - Financiering Loopbaanontwikkeling/Scholing/re-integratie
 - Aanvulling ouderdomsvoorziening
- **Eigen bewuste keuze voor positie op de arbeidsmarkt**
Mensen moeten in de gelegenheid worden gesteld om zelf hun loopbaanontwikkeling vorm te geven op een wijze die past bij hun ambitie en talenten. Wie zich emanciperend wil ontwikkelen tot onafhankelijk en zelfstandig ondernemer, dient deze keuze te kunnen maken zonder dat telkens te moeten aantonen. Het past niet om mensen op basis van verouderde wetgeving in een positie te plaatsen, waarin ze zich niet thuis voelen.

Modaliteiten op de arbeidsmarkt

- **Werknemer :**
De definitie van werknemer blijft ongewijzigd. Er is sprake van volledige werkgeversinstructiebevoegdheid. Daarmee wordt bedoeld dat de werkgever een veelomvattend gezag kan uitoefenen. De werknemer is daardoor afhankelijk van de werkgever en dient beschermd te zijn tegen arbeidsrisico's door middel van:
 - Dienstbetrekking, Arbeidsovereenkomst
 - Ontslagrecht, Arbeidsrecht, Arbeidstijdenwet, Arbowet
 - WW, WIA, CAO (O&O-fondsen)
 - Pensioen
- **Zelfstandige Ondernemer:**
Zakelijke dienstverlening aan consumenten (B2C) en/of bedrijven en instellingen (B2B). Zelfstandigen zijn deelnemer aan het economisch verkeer, werken voor eigen rekening en risico middels een Overeenkomst van Opdracht of Aanneming van Werk. Er is onderscheid tussen Zelfstandige (1) en Zelfstandige (2). De ondernemer bepaalt zelf de keuze voor de een of de andere positie en laat dit registreren in het Handelsregister. De KvK is gehouden (aankomende) ondernemers adequaat te informeren aangaande de consequenties van die

keuze. De keuze wordt tevens vermeld bij de aangifte IB en door de Belastingdienst geregistreerd.

- **Zelfstandige (1)**

De definitie van zelfstandige (1) bevat persoonlijke arbeid als zelfstandige professional met instructierecht binnen het kader van de opdracht, rekening houdend met de werkwijze en de cultuur van de opdrachtgever.

De opdrachtgever is meestal een bedrijf of instelling, maar er kunnen ook opdrachten worden uitgevoerd voor consumenten. De Zelfstandige (1) is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit en het resultaat van de dienstverlening en kiest daarbij een eigen werkwijze.

Er is collectieve afdekking AOV, bijvoorbeeld de basisregeling Arbeidsongeschiktheid of een Zelfstandigenfonds. Er is een verplicht gestelde opslag sociale zekerheid op de factuur (percentage) voor bedrijven en instellingen. Bij facturering aan consumenten is deze opslag niet verplicht. Er is een fiscale stimulans voor de afdekking van arbeidsrisico's.

- **Zelfstandige (2)**

De definitie van Zelfstandige (2) bevat een overeengekomen bedrag voor opdracht/werk/prestatie als afgebakende eenheid, vrije vervanging en instructierecht binnen het kader van de opdracht.

De opdrachtgever/klant kan zowel consument als bedrijf of instelling zijn. In het geval van bedrijven/instellingen geldt de verplichte opslag voor sociale zekerheid als bij de Zelfstandige (1). Er gelden geen verplichtingen ten aanzien van afdekking van arbeidsrisico's. Er is een fiscale stimulans om de eigen sociale verzekeringen te regelen.

Geen dwang tot ondernemerschap, evenmin dwang tot werknemerschap

- Laat de KvK gedegen voorlichting geven over de verschillende modaliteiten en de daaraan verbonden rechtspositie aan al diegenen die zich als zelfstandig ondernemer willen inschrijven in het Handelsregister, opdat een ieder een weloverwogen keuze kan maken. Op die manier kan gedwongen ondernemerschap en gedwongen werknemerschap worden bestreden.
- Haal de oneigenlijke prikkels tot schijnconstructies weg bij bedrijven en instellingen, die als werkgever en als opdrachtgever kunnen fungeren, zodat er geen gelijk, maar wel een gelijkwaardig speelveld op de arbeidsmarkt bestaat.
- Maak voor alle werkenden (dus alle drie de categorieën) gelijkwaardige (niet: gelijke) voorzieningen om arbeidsrisico's af te dekken op een wijze die passend is bij hun situatie.

Systematiek van Modelcontracten Overbodig

De VAR zal niet meer terugkomen. Op dit moment wordt het ondernemerschap belemmert door de uitvoering daarvan in de vorm van Modelcontracten. Dit instrument is blijkens de ervaringen van het afgelopen half jaar niet deugdelijk in de bestrijding van schijnconstructies en schadelijk voor de ontwikkeling van het ondernemerschap. Door toepassing van bovenstaand voorstel zijn Modelcontracten overbodig geworden, is de eenvoud terug en zorgt transparantie voor meer rechtszekerheid van zelfstandige ondernemers en opdrachtgevers.